

NOTAT

Faktaark

22.02.2010

LS

/CME, CK

Fakta – regulering af apotekssektoren begrænser konkurrencen

KONKURRENCESTYRELSEN

Om reguleringen

- Apotekssektoren er ligesom andre dele af sundhedsvæsenet underkastet en omfattende offentlig regulering. Hovedelementerne i den danske regulering er et bevillingssystem for etablering af apotek, en udligningsordning samt pris- og avanceregulering.
- Bevillingssystemet betyder:
 - o Kun farmaceuter kan eje apoteker.
 - o Ejerskabet sker gennem en personlig og livslang bevilling fra sundhedsministeren.
 - o En apoteker kan højst eje 4 apoteker.
 - o Antalsregulering.
 - o Behovskriterium ved placering.
- Udligningsordningen indebærer, at apoteker med stor omsætning opkræves en afgift, som udbetales som tilskud til apoteker med lille omsætning.
- Pris- og avancereguleringen indebærer, at der fastsættes en samlet avanceramme for apotekssektoren, og at der fastsættes ens priser på receptpligtige lægemidler på alle apoteker.
- Reguleringen er primært begrundet i hensynet til sikkerhed og kvalitet i medicindistributionen samt nem og lige adgang til lægemidler for alle borgere i hele landet. Da der ydes tilskud til køb af medicin, tager reguleringen også hensyn til behovet for kontrol med de offentlige udgifter til sundhedsydelser.

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

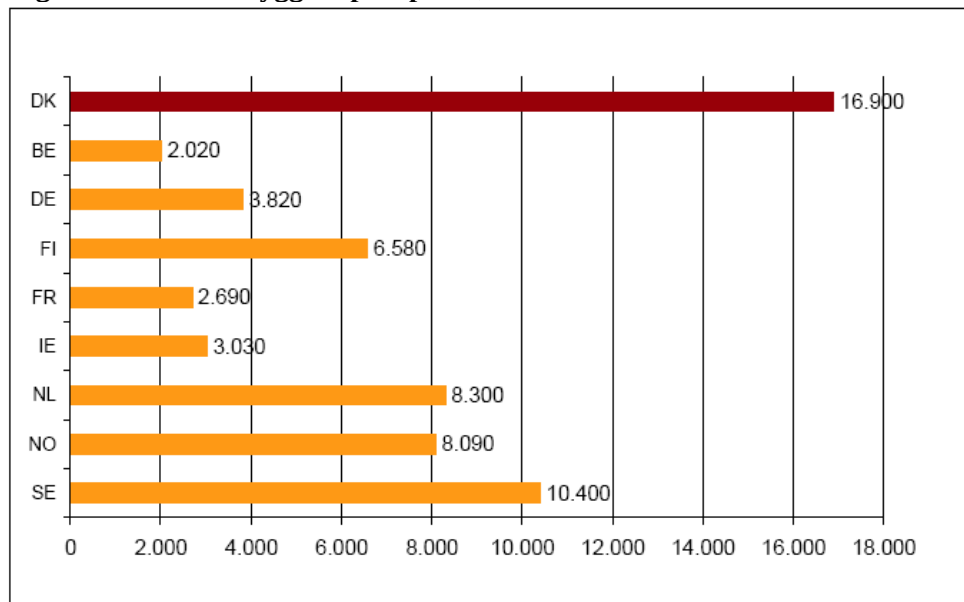
Reguleringen begrænser konkurrencen

- Den danske regulering af apoteksområdet indebærer, at der kun i begrænset omfang er konkurrence på markedet for apoteksydelser. Reguleringen begrænser tilgangen til markedet, udelukker priskonkurrence og giver kun i ringe grad incitamenter til konkurrence på service.
- Adgangsreguleringen medfører, at der ikke sker tilgang af apoteker, hvor der er et markeds-mæssigt grundlag herfor, fx i byområder, hvor der er ventetider, og hvor mange apoteker har et overskud betydelig over gennemsnittet. Danmark har flere indbyggere pr. apotek end andre EU-lande. Se figur A nedenfor.

- Fraværet af konkurrence viser sig bl.a. ved, at der specielt i byområder er en vis utilfredshed med ventetid på at blive ekspederet. Samtidig er der i byområder et stort antal apoteker, der giver et overskud til apotekerens på mere end 1,5 mio. kr. Mange apoteker indtjener således et overskud, som er betydeligt over den gennemsnitlige nettoindtjening på godt 900.000 kr. i 2007, se figur B nedenfor.
- Omvendt er der særligt i yderområder mange apoteker, som har en meget lav indtjening på under 300.000. Konkurrenceproblemerne skyldes navnlig den nuværende adgangsregulering og udligningsordning.

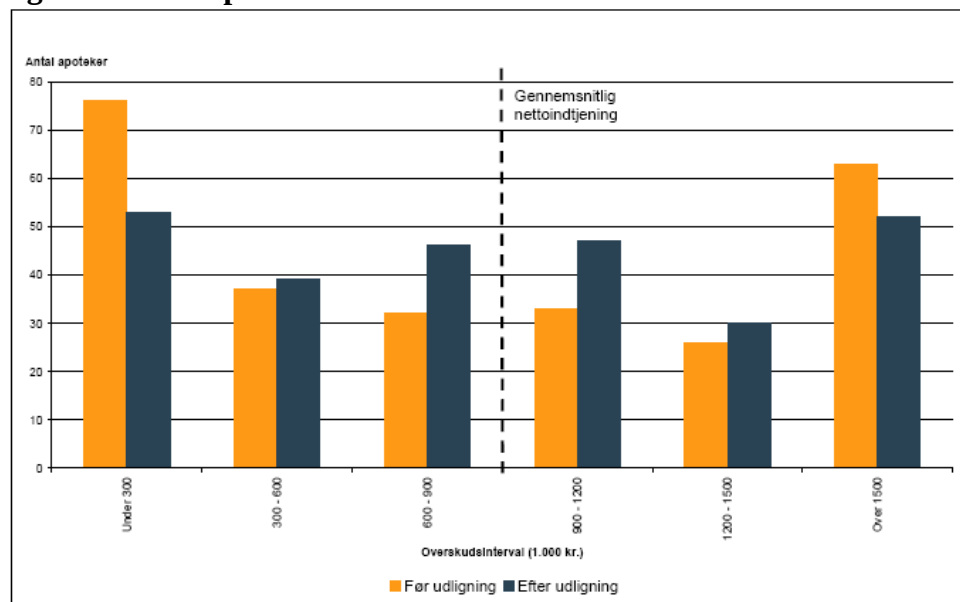
Muligheder for at forbedre konkurrencen

- En mere fri adgang til (og afgang fra) markedet og bortfald af den omsætningsbestemte udligning vil styrke incitamentet til en mere aktiv konkurrence på service og udvikling af distributionen. Lempelser i adgangsreguleringen og afskaffelse af den nuværende udligningsordning vil således betyde, at apotekerne udsættes for et væsentligt stærkere konkurrencemæssigt pres til stadig udvikling og fornyelse og indebære, at mere effektive apoteker over tid vil erstatte mindre effektive. Det vil kunne føre til lavere omkostninger og dermed muligheder for bedre service og lavere priser.
- Det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at en mere fri tilgang til markedet og ophør af udligningsordningen vil kunne gennemføres uden at føre til en stigning i de offentlige udgifter. Det er endvidere Konkurrencestyrelsens vurdering, at det vil være muligt at tilgodese hensynene til kvalitet og sikkerhed med en mindre indgribende adgangsregulering, som skaber bedre muligheder for effektivitetsgevinster gennem konkurrence. Endelig er det Konkurrencestyrelsens vurdering, at det vil være muligt at opnå god brugertilgængelighed i yderområderne uden det nuværende bevillingssystem med adgangsregulering og omsætningsbestemt udligning.
- Konkurrencestyrelsen anbefaler derfor, at muligheder for ændringer i reguleringen, som kan føre til samfundsmæssige gevinster gennem mere konkurrence mellem apotekerne, undersøges nærmere. Det gælder specielt mulighederne for at indføre en mere fri adgang til markedet og at afskaffe den omsætningsbestemte udligning mellem apoteker.

Figur A: Antal indbyggere pr. apotek, 2006

Anm.: Forklaring af landeforkortelser: DK = Danmark, BE = Belgien, DE = Tyskland, FI = Finland, FR = Frankrig, IE = Irland, NL = Nederlandene, NO = Norge og SE = Sverige.

Kilde: The Pharmaceutical Group of the European Union (PGEU).

Figur B: Antal apoteker fordelt efter overskud

Anm.: Overskuddet er nettooverskuddet efter afskrivninger og renter men før aflønning af apotekerne. Overskuddet svarer således til apotekerens indtjening.

Kilde: Lægemiddelstyrelsen, Danmarks Apotekerforening og Konkurrencestyrelsens egne beregninger.